

Լորկրիս մակերևոյթը ցոյց կ'տայ մեզ թէ Մեծերէն կ'ծագէ ակեղերաց լուսատու արփին, որու լուսովը կ'լուսաւորուին կարգ կարգ կիսագնտիս երեսը բռնած բոլոր աշխարհք :

Բայց մեր հայաստան աշխարհքը կ'երևի այսօր թէ բնականին հակառակ կ'լուսաւորի և արեւմուտքէն ողջունաբեր կ'գան նորան լուսատուք :

Ո՛ր հայը չի վկայեր մեզ հետ թէ մեր հայրենիքը հայաստան արեւելք կեցած իր մթնշաղ մթնոլորտը արշալուսոյ նոր ծագած դերին ու սպիտակ լուսովը կ'լուսաւորուի :

Բայց հիմա հայաստանի դիրքը փոխուած կ'երևի. վաճառք հիմա անդ արեւուն այս արշալոյսը իր հորիզոնը չի՛ ողջուներ. իր լուսնաձև դաշտերը լեռներու մէջէն՝ լեռները ամպերու մէջ Մեծիկն Մարաթեան չի՛ լուսաւորեր և ուր Սասիս իւր ազատ գագաթովը կապոյտ երկնագաւառին մէջ կ'շողայ, հիմա արփուոյն ճաճանչները իր ձիւնապատ կողերուն ողջոյն չեն խոնարհիր :

Սլան զի՛ անդ ուր հիմա Մարաթեան Մշալոյսը ողջունաբեր կ'ընթանայ, անդ և արփին Մարաթեան այնպիսի մթնոլորտ կ'ճառագայթէր երբեմն, ուր հայրենասէր և Մշասէրը կը կենցաղէին, ուր Վոյեան աղանին թե կ'առնուր, ուր սուրբ Սահակեան բուրաստանը կ'ծաղկազարդէր և հուսկ Սասեաց աղանին և Մեծերէն Սասիսին կ'թեւակցէին :

Ողբա հայաստան երկրին զարդք իմանալէք. որոց մէկը Լազիսեան ափունքը ցարդ կ'լուսաւորէ, միւսը Լազիսեան դաշտէն թռչելով, հազիւ մինչ ՚ի միջերկրական և մինչ ՚ի Սոսսոր իւր աւետաբեր ձայնը հնչեց ու հայաստանի հիւսիսակողմը դադար գտաւ :

Եւ արդարեւ հայաստանի ուսումնական աշխարհքին սոքա եղան լուսատուք, սոքա իրենց հորիզոնական լոյսը հայրենեաց վրա ճառագայթելով, նորա մեաւորական երկիրը և բնակչաց զարգացման ու կրթութեան վեճակը արեգակոն լուսէն աւելի փայլեցրին որոց օրինակաւ ազգային հայրենասիրական և ուսումնական (Սոսս, դիրք և Մանաթերթք Սոսսատանի Մշգայնոց մէջ իբրեւ հայաստանի նոր լուսատուք՝ գիտաւոր աստղի նման երեցան ու անցան. Բայց նոցա ոգին հայկազուն սերնդոց սրտի և հոգւոյն եռանդն ու աշխոյժը վառեցին կրթութեան և զարգացման սիրով և ազգային դաստիարակութեան :

Միս եռանդը այս աշխոյժը կ'բորբոքէր և Մարաթեան հայաստանի կաթուղիկէ մայր Լազիսեաց հայոց սուրբ Լազիսեանի կողերին սիրտը, գրաւոր հրատարակութեամբ ազգային դաստիարակութեան կամ գէթ իր կղերակցաց կրթութեանը հաղորդակից լինել, և նովին հայրենեաց կեդրոնէն հայրենի հնութեանց

Թանգարանը բանար և ազգային մեծագործութեանց պատմական յիշատակները կենդանացնէր ի մխիթարութիւն հեռաւոր ազգայնոց, որոնք ժամանակաւ հատուած գնալով ի պտոյտս այլեայլ աշխարհաց, առ գետս բաբելացւոց կ'նստին և կ'յլին զՀայաստան:

Ի այնպիսի յիշատակներ, զորոնք իրենց նախնիքը անմահացրած իրենք ի համբոյր խոնարհելու կը կարօտին. այնպիսի յիշատակներ, որոնք լեռներու և ձորերու մէջ հիմա հոգեվարքի պէս կ'իտամահ կ'ընեն. այնպիսի յիշատակներ, ուր երբեմն աստուածային պաշտօններգութիւնք կ'խնկէին. ուր հիմա բուռն և գիշերահաւուց կ'ոնջին կ'լսուին. այնպիսի յիշատակներ, ուր յառաջ քրիստոսանման հովիւք իրենց բանաւոր հօտը կ'մակաղէին, ուր հիմա անբանից հօտք կ'պառակին և գաղանաց ջուրք կ'գիշերեն. այնպիսի վերջապէս յիշատակներ, որոց շէնքն հայերուն գործքն է, և շարքը անոնց սրտին և սիրոյն քրտանցը շաղխ, կամ այսպէս ասել, զորոնք իրենց նախնիքը թողլով կ'երթային ու կ'լային, իսկ իրենք յետագայք նոցա գալով պիտի գան, և տեսնելով ցնծան:

Իսկ հայրենասիրական կենդանի զգացումը մեր սիրելի ազգայնոց սրտին մէջ վառելու բաղձանքնիս վաղուց կ'ստիպէր զմիաբանութիւնս, որոյ մասին մեղադրելէնք ցարդ, բայց յայտնի է մեր սիրելի ազգին որ անցած ժամանակին մէջ անյոյս և առանց քաջալերութեան էինք մեր ըստ կարի գրաւոր պարասմանցը մէջ, կամ թէ մեր հոգեւոր իսկ պարտաւորութեան. և չունէինք զմեզ յուսադրող այսպիսի ամանական հրատարակութեանց ձեռնարկելու:

Իսկ մ գոհութիւն Մատուծոյ որ շնորհեց ընտրութեամբ Բզգիս քաջալերող զմեզ ի գրաւորս, Մատուծարեալ Հայրապետս մեր Տէր Կէորդ գ. ընդհանրական լաթուղիկոս Մանայն Հայոց և հոգեւոր հայր ուխտի միաբանութեանս, որ իւր ուսումնասէր հոգւոյ եռանդեամբը խրախուսեց զմեզ մեր հոգեւոր պարտաւորութիւնը կատարելու և նոյն հոգեւոր կոչման վարկը անձին սեպհականելու. որով միայն կարող եմք ազգիս առաջին անմեղադիր լինել. յուսալով թէ նա ևս պիտի սիրով կրկնէ մեզ հետ՝ Լա է անագան՝ քան ոչ երբէք:

Ուստի և ահա ի խնամս Մատուծոյնիւր Տեառնս մերոյ և քաղցր ակնարկութեամբ առ այժմ սմնոյ յամիս կ'հրատարակեմք ի տպարանէ սրբոյ Թուոյս Լ. Միաճնի Բարաստ անուն ամագիրս հանգանակութեամբ ուխտի միաբանութեանս ի ձեռնառութիւն Բզգիս բարոյական զարգացման, և ակնունիմք թէ որպէս բոլոր հոգեւորականք, նոյնպէս և ազգիս ընթերցող հասարակութիւնը բաժանորդ գրուելով Մագրիս ճշմարիտ հայրենասիրաց զգացմանցն ևս բաժանորդ կ'լինի և մէք այս յուսով և ակնկալութեամբ կարող կ'լինիմք յետ այսօրիկ կ'իտամսեայ հրատարակել զայն հայրենասէր շնորհիւ Բաբելացւոյն հովուապետիս մերոյ, որ գնահատել գիտէ իւր հոգեւոր որդւոց իւրաքանչիւր գրաւոր վաստակը:

Իջարատայ մէջ բովանդակելէք նիւթերը պիտի լինին Վրճանական, Պատմական,

բանասիրական և բարոյական հետեւեալ կարգաւորութեամբ :

Եւրօնականին մէջ պիտի դրուին եկեղեցական կարգաց և արարողութեանց վրա տեղեկութիւններ, կաթողիկոսաց գործեր, սուրբ հարց գրուածքներ, աղգային մատենագրաց կենսագրութիւններ և ձեռագիր մատենից ծանօթութիւններ :

Պատմականին մէջ՝ հայաստանի նստանգաց, գաւառաց և քաղաքաց վրա աշխարհագրական տեղեկութիւններ, վանօրէից և մենաստանաց ստորագրութիւններ, որոց նշխարքներն են որ ժամանակ ժամանակ օրագրաց և ամսաթերթից նաև աշխարհագրութեանց մէջ թերութեամբ հրատարակուելով, հայրենասիրաց փափագը արթնցուցած են արդէն հայաստանի վրա :

Բանասիրականը պիտի լինի աղգիս զարգացման վիճակին դաստիարակութեան վերաբերեալ յօդուածներ, ուսումնական ճառեր, ճանապարհորդութիւններ, տանաւորներ, և նամականիք նախնեաց :

Բարոյականին մէջ կ'դրուին թէ՛ արտաքին և թէ՛ սուրբ գրոց վճռական առածներու ընդլայնումներ առակներ, հանելուկք, ընդ որս և օրագրալուրք, զուարճալի և կարեւոր դէպքեր և այլ այսպիսիք :

Եւս բովանդակութեամբ Եւրաստը հրատարակելով, կ'յուսանք որ նորա ոճն ևս հաճոյական լինի ընթերցողաց որ է հայաստանի Երեւանաց գաւառի պարզ աշխարհաբառ լեզուն, որ աւելի մերձ է գրաբառին. կ'յուսանք դարձեալ հաճկաստանի մեր սիրելի Աղգայնոց դիւրընտել առնել զայն հետզհետէ, երբ առիթ կ'ունենանք յօրագրալուրս խառն գործածել և հաճկաստանի աղգային օրագրաց լեզուն :